

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Філологічний факультет
Кафедра української літератури та компаративістики

**Силабус курсу
Риторика**

Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/philolog/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/ualit https://onu-ua.academia.edu/EugenijDzhidzhora
Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин – 90;
Семестр, Рік	2 (весняний) семестр 2024-2025
Дні, Час, Місце	за розкладом занять кафедри української літератури та компаративістики, ауд. 83
Викладач (-и)	<i>Джиджора Євген Володимирович</i> доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури та компаративістики
Контактний телефон	+380 67 4871091
E-mail:	dzhidzhora@gmail.com
Робоче місце	Філологічний факультет Французький б-р 24/26
Консультації	Очні консультації: 1 год., середа, 14.00-15.00 Онлайн-консультації: Zoom – середа 15.00-16.00 (запрошення надсилається в групу Telegram)

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. У позааудиторний час студенти зможуть поставити питання під час консультації (середа, 14.00-15.00). Інші види комунікації:

очна та онлайн Zoom-консультації за розкладом.

e-mail: dzhidzhora@gmail.com

телефон: +380 67 4871091

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна належить до вибіркових, передбачає формування та закріплення комунікативних навичок.

Предметом вивчення дисципліни «Риторика» є риторична комунікація як форма ефективного та результативного висловлювання.

Мета – представити основні постулати риторики, лексико-стилістичні складники переконувальної комунікації, посприяти формуванню риторичної культури особистості, яка проявляється в оволодінні технологіями використання теоретичного матеріалу в професійному спілкуванні.

Завдання дисципліни: познайомитися з історичними витоками риторичної комунікації на прикладі античних давньогрецьких та давньоримських ораторів; продемонструвати тяглість традицій античної риторики з середньовічної давньоукраїнської культури; виявити основні закономірності становлення риторичної комунікації у світовій культурі XIX-XXI ст.; показати основні тенденції функціонування риторичної комунікації у різних галузях, у тому числі, й професійних; дослідити риторичний процес, його підготовчі та основні стадії; навчитися вправно комунікувати, логічно й послідовно висловлюватися та обстоювати свою думку; сформувати риторичну культуру як форму адекватного й переконливого спілкування.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Риторика» студенти повинні

знати:

- історичні витоки зародження риторики;
- видатних ораторів античного світу, епохи Середньовіччя та Нового часу;
- комунікативні обставини та комунікативні ефекти відомих промов видатних ораторів, що отримали важливий суспільний резонанс;
- особливості підготовки до здійснення успішної риторичної комунікації;
- основні та допоміжні стадії риторичного процесу;
- закономірності функціонування риторичної комунікації в загальному масовокомунікаційному процесі.

вміти:

- аналізувати комунікативну складову ораторського виступу з точки зору ефектів та результативності;
- продемонструвати культурно-історичну та риторичну значущість відомих виступів видатних ораторів;
- побудувати промову відповідно до поставленої мети та із врахуванням закономірностей здійснення успішної риторичної комунікації;
- публічно виступити перед аудиторією на задану тему і у такий спосіб досягти поставленої комунікативної мети;

- бути комунікативно адекватними різним комунікативним ситуаціям, у тому числі й професійним.

ОПИС КУРСУ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.) на денній формі навчання.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але значною мірою покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної та заочної форми навчання впродовж семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція-дискусія, обговорення); практичні (виконання аналітичних завдань та апробування конкретних ораторських технік); робота з науковим матеріалом, монографіями, статтями, підручниками (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів), ігрові моделі, кейс-стаді.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Риторика як наука та навчальна дисципліна.

Тема 1. Античні джерела риторики.

Тема 2. Ораторське мистецтво в Середні віки.

Тема 3. Історія української риторики.

Тема 4. Теоретичні основи риторики.

Тема 5. Закони логіки.

Тема 6. Акція як завершальний етап реалізації риторичної мети.

Тема 7. Види красномовства.

Тема 8. Еристика як мистецтво дискутувати та полемізувати.

Тема 9. Риторика як культура ділового спілкування.

Тема 10. Неориторика – новий етап розвитку риторичного мистецтва.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко Г. Л. Історія педагогічної риторики: навчальний посібник. Київ : Персонал, 2012. 276 с.
2. Джиджора Є. В. Риторична маніпуляція прихильністю аудиторії у виступах впізнаваних спікерів. Прикладна лінгвістика на Півдні України: здобутки і перспективи. Колективна монографія / За ред. Н. Кондратенко. Вінниця : Твори, 2022. С. 38-44.
3. Джиджора Є. В. Риторика: електрон. метод. вказівки для підготовки до аудитор. занять студентів 4-го курсу очної та заочної форм навчання філол. ф-ту першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. 035 Філологія спеціалізації 035.01 Укр. мова та літ., 035.10 Прикладна лінгвістика. Одеса: Астропринт, 2023. 17 с.
4. Джиджора Є. В. Промови Президента України Володимира Зеленського у перші місяці російсько-української війни: форми саркастичної риторики.

New development horizons of philological science : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. S. 489-503.

5. Джиджора Є. В. Промови Президента Зеленського під час російсько-української війни: інтенції вдалих початків. Причорноморські філологічні студії. № 2, 2023. С. 5-10.
6. Джиджора Є. В. Промови Президента України В. Зеленського у перший місяць повномасштабної російсько-української війни: найпоширеніший інваріант звернень до аудиторії. Нова лінгвістична парадигма: напрями і перспективи. Колективна монографія. За ред. Н. В. Кондратенко. Вінниця : ТВОРИ, 2024. С. 41-52.
7. Кацавець Р. Ораторське мистецтво: підручник. Київ : Алерта, 2021. 250 с.
8. Климова К. Я. Лекційне красномовство у підготовці майбутніх учителів-риторів до професійної діяльності. Актуальні проблеми формування риторичної особистості вчителя в україномовному просторі / За ред. К. Климової. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 23–28.
9. Методика навчання риторики в школі: навчальний посібник / Автор-укладач В. Ницета. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 200 с.
10. Онкович Г., Онкович А. Новітні жанри публічних виступів. Обрії друкарства. Вип. 1 (9). 2021. С. 217-233.
11. Пінчук Ю. В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога: навчальний посібник. Київ : КНТ, 2015. 160 с.
12. Риторика : навчальний посібник / Упор. Т. Ісаєнко, А. Лисенко. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 247 с.
13. Шинкарук В., Теслюк В. Основи риторики: навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2021. 320 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Залік

<i>Поточний та періодичний контроль</i>		<i>Індивідуальне самотійне завдання (публічний виступ)</i>	<i>Сума балів</i>
<i>Змістовий модуль 1</i>	<i>Змістовий модуль 2</i>	20	100
40	40		

Поточний та періодичний контроль

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	100

8	8	8	8	8	8	8	8	8	8		
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Самостійна робота студентів

Ця форма навчання передбачає самостійне опрацювання запропонованого матеріалу, знайомство з першоджерелами, пошук прикладів риторичної комунікації та її аналіз. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді усних відповідей та публічній демонстрації набутих ораторських навичок. Питання за темами, відведеними на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»):

- активна участь в освітньому процесі;
- виконання необхідного мінімуму навчальної роботи;
- додаткові бали за виконання пошуково-дослідницьких завдань (пошук і аналіз маловідомих промов, переклад маловідомих промов українською);
- повага до викладача та студентів;
- толерантне відношення один до одного;

Політика щодо дедлайнів та перескладання (лікарняні, академічна мобільність тощо): лікарняні, навчання за індивідуальним графіком та перескладання допустимі.

Політика щодо академічної доброчесності: опрацьовуємо та засвоюємо матеріал самостійно.

Політика щодо відвідування та запізень: якщо навчання триває онлайн, викладач записує свої лекції і ділиться у робочому Телеграм-чаті. Той, хто з

якоїсь причини пропустив або запізнився, зобов'язаний переглянути запис лекції. Пропуск практичних занять без поважної причини не толерується.

Мобільні пристрої: активно використовуються за вимогою викладача.

Поведінка в аудиторії: повага, активність, прагнення до позитивних звершень, виховання елітарного мислення та елітарної поведінки професіоналів вищого ґатунку.